

Ta teden so posvetovanja nekaterih važnejših odsekov, tako proračunskega, finančnega, narodnogospodarskega, socialno-političnega in drugih. Seje v zbornici se začnejo zopet dne 6. maja.

Poslanec Roškar za vinogradnike.
V odseku za vinarstvo je zavzel poslanec Roškar pri razpravi postavbe za poškodbe po trtni uši stališče, da se naj namesto brezobrestnih posojil upelje subvencije, katerih bi ubožnim vinogradnikom ne bilo treba vrniti državi.

Utemeljeval je to zahtevo posebno s tem, da so dosedaj večinoma gospodarsko krepkejši vinorejci prenovili svoje vinograde, in da pridejo sedaj ubožnejši na vrsto, katerim bi se potem tega nameravane zakona pomagalo obnoviti njih vinograde z državnimi sredstvi, ne da bi taiste morali vrniti.

S tem bi se jim omogočilo, ohraniti obstoj družin, pa tudi premagati vinsko krizo, katera je vsled nizkih cen, ki ne pokrivajo produkcijskih stroškov, postala za njih gospodarstvo nevarna.

Zahteval je tudi, da se naj spremeni zakon v tem smislu, da državna podpora ali subvencija ne sme biti v bodoče odvisna od enako visoke svote od strani dežele, kakor predpisuje sedaj veljavni zakon, ker so bile na Spodnjem Štajerskem nadaljne podpore vinogradnikom onemogočene vsled tega, ker je črta deželni odbor to svoto 200.000 K iz proračuna za leto 1910.

Po dveurni debati se je sklenilo z veliko večino, naj c. kr. poljedelsko ministrstvo čim prej izdele načrt postavbe, v katerem bi bile vse dosedaj v veljavi stoječe vinske postavbe enotno po sedanjih skušnjah in potrebah urejene, posebno z ozirom na zahtevo odseka za spremembo brezobrestnih posojil in nevratljive subvencije.

Ne pozabite na Št. Pj!

Politični ogled.

— **Cesar Franc Jožef** se odpove prestolu? Belgrajska „Politika“ poroča, da se cesar Franc Jožef namerava odpovedati prestolu na korist prestolonasledniku Francu Ferdinandu. — Zagrebški listi pa so dobili od svojih dopisnikov na Dunaju poročilo, da je bilo pretekle dni odrejeno v dunajski in budimpeštanski denarni kovnici, da se začne takoj kovati denarji s sliko prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Na teh novicah bo letnica 1911. Iz tega bi se dalo sklepati, da se bo naš cesar kmalu odrekel prestolu. Bržkone se bo to zgodilo koncem leta po sestanku nemškega cesarja Viljema in našega cesarja.

— **Albanska vstaja.** Uporniki v Albaniji se še ne mislijo vdati, ampak so sklenili, da se bodo branili do zadnje kaplje krvi. Poroča se, da bo prvo, kar bodo sedaj storili, to, da porušijo železniško progo Skoplje-Mitrovica, da s tem onemogočijo nadaljno pošiljanje vojaštva na bojišče. Oboroženih Albancev se nahaja na Požaranah 3000, blizu Drenice pri Grabovcu in Kuzminu 2000, pri Lipjanah 4000, pri Bernafu ni Rakovu 5000, pri Podgoru 3000, pri Labu 6000, pri Ljumi 6000, in pri Ferizovici 2000, torej skupno 31.000. Glavno taborišče imajo ob reki Sitnici na Kosovem polju. Turške vojske se nahaja na Kosovem polju 40 bataljonov pehote in 12 brzostrelnih baterij. V par dneh pa se ima to število povišati na 52 bataljonov pehote in 12 brzostrelnih baterij.

— **Protievropska vstaja** na Kitajskem. V London dohajajo poročila iz Hankava, po katerih je položaj jako kritičen. Zene in otroci beže iz Čanšeja. Veliko hiš je zgorelo. Povsod so nalepljeni lepaki, ki pozivajo, naj se Evropejci pomore. Misijonarji beže. Vstasi so zažgali neko šolo, v kateri je zgorelo 30 dijakov. Proti vojnim ladjam so izpustili vstasi goreče džunke. Ameriški pekinški poslanik se boji, da se nemiri še razširijo.

Začudila se je Lenčika. Na pol se se je jokala, na pol pa smejala. Skočila je k materi — moja zlata mati!

„Kaj boš se to jokala, ču oča zove! Hedmo v žo!“

„Ivan pa Lenčika, poklekni, da vama damo svoj sveti žegen!“

„Mati deni tvoji roki Lenčiki na rame! Tak! Zaj pa vaj naj blagoslovi vsegamogočni Bog: Oča, Sin, no sveti Duh!“

„Mati pa za prinesi ocvirkovice i pint vina, pa zaročne prstane!“

Za tri tje dni blo gostüvanje. Pač takšo gostüvanje je bilo, ka še ga nihče ne puni. Čela ves bla na gostüvanje pozvana. Tri dni so se gostili pa veselili. Tretji den, ravno so bli pri obedi, prinese pot iz pošte lepo skatlico za Lenčiko. „Moj Bog, ka pa je to, Ivan?“ „Le odpri, tvojo je, ka mo vidli, kaj je notri!“ Bilo je srebrno jajce, goreh pa zlato zapisano: Lenčiki, Ivan.

Ti — ti — Ivan — ti, prosí pretrgano Lenčika, pa joj vsiplejo svetle solze po lici — zmislila si je na kuhano jajce pred školjo, začetek njene zdajne sreče.

Ocvirkovica je bila kaj dobra mesena jed, podobna gulaši. Dobili so jo tisti, ki so prišli v ogledi, pa ženihi nevesto dobili.

P. Sk.

Mala politična naznanila.

Dne 22. aprila: Za dunajskega župana je bil danes jutraj izvoljen dosedanji prvi podžupan dr. Neumayer. — Cesar odpotuje dne 12. majnika v Budimpešto. — Socialni demokrati v Bosni so sklenili, da postavijo za saborske volitve lastne kandidate.

Dne 21. aprila: Cesar se udeleži dne 22. julija slavnosti v Št. Hipolitu v proslavo njegove osemdesetletnice. — Angleški kralj Edvard pride meseca avgusta v marjinovarske toplice. — Ruska gospodarstvena дума je zvišala prispevke za ljudske šole od 4 na 14 milijonov rublev. — Pogajanja za trgovsko pogodbo med Avstro-Ogrsko in Srbijo se bodo ugodno končala še do konca tekočega meseca.

Dne 24. aprila: Pri včerajšnji dopolnilni deželnozbornski volitvi v goriskem slovenskem veleposelstvu so zmagali liberalci dr. Franko, Klančič in Rutar. — Vojna sodišča v Prištini so obsodila doslej 400 Albancev zaradi udeležbe pri vstaji. 18 Albancev je bilo obsojenih na smrt. — Za Hrvaško se pripravljajo nov volilni red, ki pa bo po dosedanjih poročilih zopet pravo skrpucalo. Volitve bodo javne.

Razne novlice.

* **Iz finančne službe.** Finančni konceptni praktikant dr. Janez Hauke je premeščen od davčnega referata v Celju v Feldbach, in finančni konceptni praktikant Emanuel vitez pl. Ferro od davčne administracije v Gradcu k davčnemu referatu v Celju.

Prestavljen je konceptni praktikant Arnold pl. Halbermatten iz Ptuja v Murau, namestniški konceptni praktikant Julij Reinighaus pa iz Murau v Ptuj.

* **Poslanec Roškar** je vložil dne 22. aprila t. l. v državnem zboru predlog za obligatorično zavarovanje proti elementarnim poškodbam, ker je samo tem potom mogoče po uimah prizadetim zadostno pomagati in ubraniti bede.

* **Iz Gradca** nam je prišlo od c. kr. namestniške veselo poročilo, da je „Sv. Lenart nad Laškim“ postala nova, samostojna občina. Veliko se je nasprotovalo, a g. župnik je dosegel vendar svoj namen v veliko veselje nove občine.

* **Prijatelj vinogradnikov.** Kakor izvedo naši čitatelji iz poročila o državnem zboru, je čudni dr. Ploj izrekel v neki zadevi javno zaupanje istemu Bilinskemu, ki nam preti s splošnim davkom na vino. Na eni strani izreka našim neprijateljem zaupanje, na drugi pa nam pravi, da se borijo proti njim, tako ne dela zastopnik ljudskih koristi. Kdo pa naj potem Ploju verjame, da se bo boril proti temu in onemu na Dunaju, ko pa potem iz druge strani izvedemo, da se našim največjim nasprotnikom izreka zaupanje.

* **Ostuda** postaja pisava Plojevo „Sloge“. Ali je polna neomejene hvale za svojega krušnega očeta, ali pa polna napadov na vse, kar je v zvezi s Kmečko zvezo. Zadnja številka je zopet polna napadov na našo stranko. To ji je hvaležnost, da je Ploja ob zadnjih volitvah rešila grde politične smrti, in ga poslala na Dunaj. Nikdar pa ne napada „Sloga“ liberalcev, z njimi drži res slogo, zelo redko že štajercijance. Prišel bo dan obračuna, in Ploja ne bodo rešili niti večni dijaki, niti denar, niti piščanci.

* **Plojevi „Slogi“** povemo v tolažbo, da nas njena „uljudna vprašanja“ popolnoma nič ne razburja. Saj je znano, da lahko en norec več reči povprašuje, kakor mu more sto modrijanov odgovoriti. Kako pametna so „Slogina“ vprašanja, kaže samo slučaj 3. avgusta, na katerega se sklicuje. Da je poslovdja takrat s kaplanom govoril nemški, je pametnim ljudem popolnoma jasno, ker je bil dotični kaplan iz Dunaja, je v stolnici poročil nekega prijatelja, in je prišel potem tiskarno pogledat. Le norec more vprašati, zakaj poslovdja z dotičnim dunajskim nemškim duhovnikom ni govoril slovenski! Slične vrednote so vsa druga vprašanja nezmerno „brihtne“ „Sloge“.

* **Sivo glavo** dela našim liberalcem obstrukcija slovenskih deželnih poslancev. Radi bi vedeli, ali se pogajajo naši poslanci z nemškimi zaradi obstrukcije ali ne. Sedaj hočejo na vsak način vsiliti mnenje, da so se naši poslanci že pogodili. Iz krogov poslancev pa se nam zatrjuje, da se še sploh niso začeli pogajati radi obstrukcije, ker ni za to nobenega povoda. Zopet dokaz, koliko je liberalcem verjeti. Nam se zdi le smešno, da liberalci hočejo z vso silo vsiliti našim poslancem pogajanja. Zdi se jim pač nemogoče, da bi človek ne mogel tako dolgo občevati z Nemci. Dragocena priznanja liberalnih duš!

* **Zmeta.** „Štajerci“ se še vedno ne more znebiti strahu, ki mu je prešinil vse ude in možgane (ako jih kaj ima), odkar so naši poslanci v deželnem zboru začeli obstrukcijo. Govori zmešano in zmedeno. Iz usmiljenja mu torej še enkrat povemo: Ker Nemci niso hoteli regulirati rek na Slovenskem, ker niso hoteli dajati podpor vinogradnikom, ker niso hoteli podpirati naših gospodarskih in narodnih teženj, zato so začeli naši poslanci obstrukcijo. Najprej so grešili Nemci, in šele potem se je začela obstrukcija. Zmešani „Štajerci“, zapomni si to!

* **Strah** pred novimi volitvami. Neki krščansko-socialni parlamentarec je z ozirom na položaj izjavil: „Le malo strank je v državnem zboru, ki bi brez mrzlice mislile na nove volitve. Med strankami, ki se novih volitev boje, so nemški svobodomiselnici, mladočehi,

češki agrarci, liberalni Jugoslovani. Tudi razne skupine „Poljskega kola“ se novih volitev boje. Tudi socialni demokratje ne zaupajo popolnoma svojim volitcem, ker niso ničesar dosegli, dasi so druga najmočnejša stranka v zbornici. Med Slovani gredo lahko z velikim upanjem na uspehe v volilni boj zgolj S. L. S. in češki krščanski socialci. Med nemškimi strankami se za sedaj edino krščanski socialci nimajo ničesar bati. V strahu pred zborničnim razpustom je zato vlada v soboto dobila gladko večino za 182 milijonsko posojilo.

* **Shod** nemških katoličanov. Shod nemških katoličanov bo letos od 21. do 25. avgusta v Augsburgu. Pripravljalna dela so že v polnem tiru. Govorniki se bodo pečali zgolj z vprašanji, ki so pereča in časa primerna. Tiskovna komisija je izdelala umetniško vstopnico. Finančna komisija je že pripravila v najkrajšem času garancijski zaklad, ki presega že 100.000 mark. Rešeno je že tudi stanovanjsko vprašanje. Shod bo v veliki mestni koncertni dvorani, ki jo bodo povečali, kar bo stalo 48.000 mark, mesto Augsburg prispeva v ta namen 20.000 mark, pripravljalni odbor pa 28.000 mark. V dvorani bo prostora za 5000 sedežev in za 2000 stoješč.

* **Poziv** katoliškim strankam. „Vaterland“ pozivlje dne 14. t. m. voditelje katoliških strank v avstrijskem parlamentu, naj skušajo doseči z vso resnostjo narodnostni sporazum. Med drugim piše sledeče: „Četudi mislijo posamezni katoliški voditelji, da se morajo iz strankarskih taktičnih vzrokov klanjati narodnemu šovinizmu, gotovo se bodo katoliške stranke v sili same otresle liberalizma, in se vrnille k izkazano dobri katoliškimi načrtom, ki bi jih ne smel zapustiti noben katoliški voditelj, tudi ne na popolnoma političnem in narodnem polju. Ta naš opomin je namenjen vsem, kajti vsi avstrijski narodi potrebujejo narodnostnega miru, Nemci, Slovani, Romani — in če se ozremo na drugo državno polovico — Mažari, katere je narodni šovinizem že skoro pripeljal na rob propada. Voditelji katoliških strank so prav za prav poklicani, prevzeti to narečno poslaništvo, to dolžnost jim mora nalagati katoliško prepričanje. Popolnoma nič ne podcenjujemo težkoče tega dela, ampak visoki namen je vreden truda. Brez bojazni opozarjamo zato še enkrat zastopnike katoliškega ljudstva v parlamentu, naj se združijo ter naj ustvarijo narodno mirno četo, ki jo bo Gospod Bog gotovo blagoslovil in privedel do zmage. Posledica te zmage bi bila srečna Avstrija, katere narodi bi bili gotovo hvaležni svojim rešilecem iz toka narodnega šovinizma, in katere vladarji bi brezdvomno to veliko delo priznali brez premisleka.“ — K temu bi bilo pripomniti, da se voditelji katoliških slovenskih strank niso nikdar klanjali narodnemu šovinizmu, in se tudi sedaj ne klanjajo. Vedno so samo branili pravice svojega ljudstva, ne da bi jih kratili komu drugemu. V toku narodnega šovinizma stoje nemški krščanski socialci, pri čemer jim je v nekaterih vprašanjih žalibog sledil tudi „Vaterland“. Nemški krščanski socialci so torej prvi na vrsti, da se povrnejo k malomarno zapuščenim narodni pravičnosti, ter se ne puste več voditi na vrvi od nemško-nacionalnih bojnih petelinov.

* **Slovenci** na Dunaju. Slov. kat. izobr. društvo „Straža“ je imelo v zadnjem času vrsto zelo zanimivih, času primernih predavanj. Dne 13. marca je predaval državni in deželni poslanec prof. dr. Krek o dr. Luegerju, ki je ravno takrat ležal na mrtvaškem odru. Opisoval je njegove zasluge za krščansko in demokratično idejo, in njegov boj proti mažarski nestrpnosti. Poudarjal je pomen njegovega političnega dela za Avstrijo, njegovo delo je bilo delo za narod, za ljudstvo. — Na velikonočno nedeljo pa je predaval v „Straži“ g. Sušnik, predsednik našega vrliga akademčnega društva „Danice“ o verskih in pasijonskih predstavah v srednjem veku. G. Samsa je omenjal, da kažejo te predstave globoko versko prepričanje srednjega veka, ter v kratkem pojasnil, kako se je iz teh cerkvenih predstav razvil današnje moderno gledališče. — V nedeljo, dne 10. aprila je imel predavanje društveni tajnik, član „Danice“, g. Mazovec, o pesniku Medvedu. Orisal je na kratko njegovo življenje, ter podal glavne ideje njegovih pesnij. V debati je g. Samsa povdarjal vodnjo misel Medvedovih pesnitev: življenje polno mišljenja in trpljenja in upanje v boljšo prihodnost. — Dne 13. aprila se je poklonila deputacija (odposlanstvo) dunajskih Slovencev nadškofu koadjutorju ekselenciji dr. Naglu: g. Razberger kot predsednik „Straže“, g. Sušnik kot predsednik „Danice“, in g. Samsa kot voditelj slovenske službe božje na Dunaju. Ekselencija dr. Nagl je bil o slovenskih društvih na Dunaju že poučen, posebno pa se je zanimal za akademsko društvo „Danice“, o kateri se je prav pohvalno izrazil. Posebno je izrazil svoje veselje nad tem, da imajo Slovenci na Dunaju svojo službo božjo. — Pri tej priliki še nekaj: Na Dunaju je mnogo Slovencev, in še več Slovenk, ki ne vedo ne za slovensko službo božjo, ne za „Stražo“, in ki sploh ne poznajo nobenega drugega Slovenca. Zato prosimo duhovnike, učitelje in druge javne zastope, naj domačine, ki se odpravljajo na Dunaj, opozarjajo na slovensko službo božjo, ki se vrši drugo nedeljo vsakega meseca ob 3. uri popoldne v cerkvi sv. Antona v Pouthongasse v XV. okraju. Tam dobe lahko tudi slovenskega spovednika, in sploh lahko stopijo v stik z rojaki. — „Straža“ pa naj krepko dela naprej za vero in izobrazbo svojih članov.

* **Kako** je napravil zavedni Vipavec? Vzor moža našega narodnjaka se je pokazal neki po Vipavskem.